

***RAPORT***  
***z Warsztatu Refleksyjnego***  
***nr 3/2019***



*Podkowa Leśna, 17.01.2020r*



„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”  
Lokalna grupa działania: Stowarzyszenie LGD Zielone Sąsiedztwo współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej  
w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

<b>I. Cel warsztatu refleksyjnego.....</b>	<b>3</b>
<b>II. Poruszane zagadnienia .....</b>	<b>3</b>
<b>III. Wymagania dotyczące ewaluacji i monitoringu wynikające z Wytocznych MRiRW 5/2017 .....</b>	<b>4</b>
<b>IV. Stan realizacji LSR na dzień 31.12.2019r .....</b>	<b>4</b>
<b>V. Wskaźniki .....</b>	<b>4</b>
<b>VI. Jakość projektów.....</b>	<b>5</b>
<b>VII. Procedury i kryteria .....</b>	<b>5</b>
<b>VIII. Granty.....</b>	<b>6</b>
<b>IX. Zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zróżnicowanie potrzeb między poszczególnymi gminami.....</b>	<b>6</b>
<b>X. Aktywizacja i funkcjonowanie Biura LGD .....</b>	<b>6</b>
<b>XI. Podsumowanie.....</b>	<b>7</b>

## I. Cel warsztatu refleksyjnego

17 stycznia 2020 r w Podkowie Leśnej (Centrum Kultury i Inicjatyw Obywatelskich ul. Lilpopa 18) odbył się Warsztat refleksyjny Stowarzyszenia LGD „Zielone Sąsiedztwo”.

Warsztat refleksyjny stanowi element ewaluacji wewnętrznej on-going, wprowadzony do realizacji w LGD Wytyczną Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Wytyczna 5/3/2017 z 18 sierpnia 2017 r.). Zgodnie z nią oraz Podręcznikiem Monitoringu i Ewaluacji LSR, na początku każdego roku LGD dokonuje ewaluacji wewnętrznej, której kulminacyjnym punktem jest przeprowadzanie ćwiczeń analityczno-refleksyjnych mających na celu dokonanie bieżącej analizy procesu wdrażania i jego efektów oraz zmian w otoczeniu LSR.

Celem warsztatu jest bieżąca analiza procesu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju poprzez lepsze zrozumienie osiągniętych rezultatów, zmian otoczenia oraz przewidywanie zagrożeń związanych z realizacją wskaźników a poprzez to całej Strategii. Rozważania przeprowadzone w trakcie warsztatów mogą być podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnej zmianie kierunku działań – jeśli to będzie konieczne – oraz stanowią wkład w ewaluację *ex-post*.

Obecni byli przedstawiciele Zarządu LGD, Komisji rewizyjnej, Rady Oceniającej, Biura LGD, Instytucji z obszaru LGD oraz beneficjentów i mieszkańców Gmin członkowskich.

## II. Poruszane zagadnienia

Podczas warsztatu podjęto dyskusję w oparciu o następujące zagadnienia:

- a/ Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?
- b/ W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?
- c/ W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?
- d/ W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?
- e/ Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?
- f/ Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?
- g/ Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- h/ Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

W trakcie warsztatów, zostały szczegółowo przedstawione działania i inicjatywy podejmowane przez LGD w 2019 roku, ( min nabory wniosków, działania promocyjne, warsztaty szkoleniowe dla wnioskodawców).

Dyskusja została oparta o przygotowane przez pracowników biura zestawienia dostępnych danych za badany okres wraz z materiałami wykorzystanymi do sporządzenia Sprawozdania za 2019 rok.

### III. Wymagania dotyczące ewaluacji i monitoringu wynikające z Wytycznych MRiRW 5/2017

W związku z wprowadzeniem wytycznych nr 5/2017 LGD zostało zobligowane do:

- wypełniania ankiety monitorującej realizację Planu Komunikacji ( raz na pół roku)
- składania sprawozdania z realizacji LSR ( raz w roku)
- przeprowadzenia Warsztatu Refleksyjnego na początku każdego roku
- zlecenia ewaluacji zewnętrznej raz w latach 2020-2022

### IV. Stan realizacji LSR na dzień 31.12.2019r

**Zagadnienie:** *Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?*

*Jeżeli nie, to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?*

*Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu?*

*Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?*

Informacje o naborach 14-19 zrealizowanych w 2019r:

- Przeprowadzonych zostało 6 naborów na kwotę 1 727 088 zł,
- złożono w sumie 26 wniosków w tym 22 na premie

**Wnioski z dyskusji:** Zgodnie z wytycznymi i zaleceniami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego opracowując LSR opracowano harmonogram naborów określający równomierne rozłożenie naborów w czasie.

#### **Zalecenia:**

- dobra współpraca z beneficjentami oraz UMWM na każdym etapie przygotowania, realizacji i rozliczania wniosków składanych do LGD,
- angażowanie Gmin członkowskich w realizację LSR poprzez zachęcanie przedstawicieli Gmin do aktywnego włączania się w działania LGD,
- zapewnienie płynności finansowej LGD w zakresie funkcjonowania biura, realizacji Planu Komunikacji i realizacji LSR m. innymi poprzez podniesienie rocznej składki członkowskiej od członkowskich Gmin,
- utrzymanie wizerunku LGD „Zielone Sąsiedztwo” jako międzysektorowej organizacji partnerskiej działającej w sferze pożytku publicznego na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców obszaru LGD.

### V. Wskaźniki

**Zagadnienie:** *Czy przyjęty system wskaźników sprawdza się i dostarcza wszystkich potrzebnych informacji?*

**Wnioski z dyskusji:** Przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkich niezbędnych informacji jednak należy zastanowić się nad zagregowaniem poszczególnych pojedynczych wskaźników w grupy co umożliwi z większą skutecznością realizację wskaźników a tym samym osiągnięcie kolejnego kamienia milowego.

#### **Zalecenia:**

- monitorować możliwość agregacji wskaźników

## VI. Jakość projektów

**Zagadnienie:** *Czy jakość projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych jest zadowalająca?*

- W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?
- W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków budzi wątpliwość?
- Jeżeli nie, to jak odbije się to na realizacji celów LSR?
- Co można zrobić, by podnieść jakość wniosków?

*W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?*

- Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?
- Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jakie i jak można na nie zareagować?

Podczas Warsztatu Refleksyjnego przeanalizowano informacje dotyczące doradztwa i szkoleń przekazane przez odpowiedzialnego za ten zakres pracownika biura LGD. Wzięto także pod uwagę uwagi i refleksje Przewodniczącej Rady Oceniającej i obecnych członków.

**Wnioski z dyskusji:** Jakość wniosków składanych w naborach jest raczej zadowalająca choć zdarzają się wnioski przygotowane z różną dbałością szczególnie z zakresu rozwoju przedsiębiorczości. Należy systematycznie zachęcać beneficjentów do korzystania z doradztwa w biurze LGD w zakresie wypełniania dokumentacji aplikacyjnej oraz zapewniać im szkolenia. Składane wnioski wpisują się w LSR i równomiernie rozkładają się na poszczególne Gminy .

**Zalecenia:**

- kontynuować działania doradcze i szkoleniowe w Biurze LGD.
- Umożliwić kontakt beneficjentom i wymianę doświadczeń oraz dobrych praktyk (np. w formie forum).
- Wspierać beneficjentów w procesie realizacji i rozliczenia środków.

## VII. Procedury i kryteria

**Zagadnienie:** *W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?*

- *Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?*
- *Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?*
- *Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?*

*Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?*

- *Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie, by podnieść ich użyteczność?*

**Wnioski z dyskusji:** **Lokalne Kryteria zostały zaktualizowane w zakresie grup defaworyzowanych. Obecnie kryterium 8 różnicuje poszczególne grupy w sposób optymalny.**

## VIII. Granty

Grant przesunięto na rok 2021, który umożliwi współudział w realizacji LSR mniejszym organizacjom i podmiotom. W tej chwili LGD ma zarezerwowane środki na realizację jednego projektu grantowego. Należy jednak dobrze zastanowić się nad wydatkowaniem środków w ten sposób – konieczność opracowania i zatwierdzenia dodatkowej procedury, zaangażowanie biura LGD, poręczenie za NGO wnioskujące o środki do Biura LGD.

## IX. Zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej oraz zróżnicowanie potrzeb między poszczególnymi gminami.

**Zagadnienie:** *W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?*

**Wnioski z dyskusji:** Projekty składane przez mieszkańców obszaru LGD przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w LSR.

Na obszarze trzech gmin członkowskich nadal obserwuje się stosunkowo wysoki poziom aktywności społecznej, jednak brak możliwości finansowych i skomplikowane procedury rozliczania grantów pozyskiwanych ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych ograniczają zakres działań.

Środki możliwe do pozyskania za pośrednictwem LGD są nadal atrakcyjne dla Gmin członkowskich, jednakże ich wielkość nie pozwala na zaspokojenie wszystkich deklarowanych potrzeb.

### Zalecenia:

- -zabieganie o pozytywny wizerunek LGD jako organizacji partnerskiej, wspierającej, otwartej na nowe inicjatywy,
- - wspieranie nowych liderów i aktywnych środowisk – Ew budowanie trwałych mechanizmów wsparcia i uznania ich dorobku na rzecz dobra wspólnego,
- - utrzymywanie kontaktów i współpracy międzyśrodowiskowej oraz podejmowanie działań na rzecz aktywizacji mieszkańców Podwarszawskiego Trójmiasta Ogrodów,
- - promocja idei PTO wśród mieszkańców i na zewnątrz,
- - doskonalenie współpracy międzysektorowej szczególnie pomiędzy samorządami a lokalnymi organizacjami pozarządowymi,
- - promocja prospołecznych postaw przedsiębiorczych.

## X. Aktywizacja i funkcjonowanie Biura LGD

**Zagadnienie:** *Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?*

Omówiono funkcjonowanie biura LGD i zakres realizowanych działań, w tym

- realizację i zakres Planu szkoleń dla członków Organu Decyzyjnego,
- realizację Planu szkoleń dla pracowników biura,
- sposób i efekty realizacji działań doradczych,
- . sposób i efekty realizacji działań animacyjnych i promocyjnych.

Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR;

Omówiono realizację Planu Komunikacji i działania promocyjno/ informacyjno/aktywizujące w aspekcie realizacji założeń LSR. Podkreślono dużą liczbę i jakość działań zrealizowanych w ramach Planu Komunikacji. Omówiono rolę Zarządu i Rady LGD i sposoby komunikowania się z członkami Stowarzyszenia. Podkreślono rolę informowania i konsultowania oraz aktywizowania współpracujących podmiotów w u wspólnioną, partnerską realizację celów LSR.

**Wnioski z dyskusji:** *Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?*

Działania Biura LGD „Zielone Sąsiedztwo” są skuteczne i zgodne z Harmonogramem realizacji Planu Komunikacji na rok 2019. Pracownicy uczestniczą w szkoleniach zgodnie z Planem szkoleń - są to zazwyczaj szkolenia niskobudżetowe lub bezpłatne. Z przeprowadzonych ankiet wynika, że poziom obsługi beneficjenta jest zgodny z założonymi standardami.

**Zalecenia:**

- podniesienie składki członkowskiej od Gmin członkowskich w celu ustabilizowania sytuacji finansowej Stowarzyszenia i zwiększenia możliwości aplikowania LGD do zewnętrznych konkursów wymagających wkładu własnego finansowego,
- zwiększenie zakresu szkoleń i zabezpieczenie funduszy przeznaczonych na podnoszenie kwalifikacji pracowników Biura LGD.

## **XI. Podsumowanie**

*Sposób wykorzystania rekomendacji i wniosków z Warsztatu Refleksyjnego:*

Poziom realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest adekwatny do obowiązującego harmonogramu. Rekomenduje się kontynuowanie podejmowanych działań w ramach realizacji LSR, budowanie pozytywnego wizerunku LGD „Zielone Sąsiedztwo” na obszarze LGD oraz szerokie promowanie możliwości pozyskania środków za pośrednictwem Stowarzyszenia. Realizacja założonych celów LSR będzie możliwa przy dalszym u wspólnionym, harmonijnym, partnerskim działaniu Gmin członkowskich.

- wizytacja w terenie zrealizowanych projektów ( po uzyskaniu zgody od beneficjentów) oraz ewentualnie dokumentacja fotograficzna i zamieszczenie opisów w wersji elektronicznej na stronie www

- analiza trwałości zrealizowanych projektów ( na potrzeby monitoringu wewnętrznego)

- analiza wartości dodanej, kontynuacji i następstw zrealizowanych projektów, powiązań tematycznych, efektu "kuli śnieżnej",

- systematyczna dbałość o promocję, wizerunek organizacji i upowszechnianie efektów działań LGD,

- promowanie i wspieranie liderów lokalnych (kontynuacja Gali Aktywności Lokalnej i programu Działaj Lokalnie).

Omówiono dodatkowe projekty realizowane przez LGD:

- projekt współpracy KIF dotyczący przedsiębiorczości ( we współpracy z LGD Ziemia Chełmońskiego, styczeń - lipiec 2020),
- projekt edukacyjno/ekologiczny Podkowa Leśna= Human Smart Town ( we współpracy z Miastem Podkowa Leśna październik 2019 - lipiec2021),
- projekty naukowo/badawcze SHERPA i PoliRural (projekty kilkuletnie, we współpracy z Europejską siecią Rozwoju Obszarów Wiejskich),
- Działaj Lokalnie (we współpracy ze Stowarzyszeniem Europa i My).

Zaproszona na warsztat jedna z pierwszych beneficjentek Premii opowiedziała o dobrze działającej firmie SILKADORE założonej z wykorzystaniem środków z PROW. Pani Lidia Jakubowska (nr umowy 00418-6935-UM0710783/17 umowa z 22.11.2017r) prowadzi sprzedaż internetową rękodzieła z jedwabiu naturalnego. Działalność dobrze wpisuje się w nasz LSR nawiązuje do produktu lokalnego czyli milanowskiego jedwabiu. Z dotacji zostało zakupionych m. innymi ok 30 wzorów wykorzystywanych na produkowanych apaszkach. Beneficjentka zaprezentowała wzory oraz konkretne wyroby. Odbiorcami oferty są nie tylko mieszkańcy LGD ale dzięki firmie promowany jest nasz region także poza granicami kraju. Na lotnisku Chopina rozwijająca się firma otworzyła ekskluzywny sklep dla klienta z zagranicy. W dwóch miejscach na stronie założonej dzięki środkom z PROW znajduje się informacja o źródle pozyskanej dotacji.

Informacja o przebiegu i efektach realizacji Warsztatu Refleksyjnego zawierająca rekomendacje w poszczególnych obszarach podlegających badaniu i wewnętrznej ocenie, zostanie upubliczniona poprzez zamieszczenie na stronie internetowej LGD i rozesłana do wiadomości do Burmistrzów członkowskich gmin.

Raport został zaakceptowany na posiedzeniu Zarządu LGD w dniu .....